

بررسی فقهی و مبانی حقوقی

ممنوعیت ضرر و زیان

(قاعده لاضرر)

www.ketab.ir

حجت الاسلام والمسلمین دکتر سید علیرضا جعفری

- مدرک علمی سطح چهار (دکتری) از حوزه علمیه قم
- دکتری فقه و مبانی حقوق اسلامی از دانشگاه قم

سرشناسه	جعفری، سیدعلیرضا، ۱۳۴۵-
عنوان و نام پدیدآور	بررسی فقهی و مبانی حقوقی ممنوعیت ضرر و زیان (قاعده لاضرر)/ سیدعلیرضا جعفری.
مشخصات نشر	قم: انتشارات قدس، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	ص: ۳۳۶.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۳۷۹-۵۹-۹
وضعیت فهرستنویسی	فیبا
یادداشت	کتابنامه.
یادداشت	نمایه.
موضوع	قاعده لاضرر
موضوع	*Lazarar formula (Islamic law):
موضوع	فقه -- قواعد
موضوع	Islamic law -- *Formulae:
رده‌بندی کنگره	BP۱۶۹/۵۲:
رده‌بندی دیوبندی	۲۹۷/۳۲۴:
شماره کتابشناسی ملی	۷۳۹۵۵۲۸:
وضعیت رکورد	فیبا

انتشارات قدس

بررسی فقهی و مبانی حقوقی ممنوعیت ضرر و زیان
(قاعده لاضرر)

تألیف: حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر سیدعلیرضا جعفری

لیتوگرافی: ترنج - چاپ: کمال الملک

قطع: وزیری - ۳۳۶ صفحه

نوبت چاپ: اول - زمستان ۱۳۹۹

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

ناشر: انتشارات قدس

قم - خیابان شهدا - کوچه ممتاز - پلاک ۶۹ - تلفکس: ۰۲۵-۳۷۷۴۴۰۵۳

***

* کلیه حقوق محفوظ و مخصوص ناشر می‌باشد *

ISBN: 978-600-379-59-9

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۷۹-۵۹-۹

فهرست

فصل اول: کلیات

هدف	۲۵
سؤالات تحقیق	۲۵
شناخت مسأله	۲۶
روش مادر تحقیق	۲۷
سیر تاریخی بحث	۲۷

فصل دوم: قضایای «لاضرر» و تحقیق و بررسی آنها

ادله قاعده	۳۳
جهت نخست	۳۵
روایات: قضایای لاضرر	۳۵
قضیه اول: قضیه سَمْرَةَ بن جُنْدَب	۳۵
موقفه زراره	۳۵
۱. طریق شیخ کلینی	۳۵
بررسی سند حدیث	۳۷
۲. طریق شیخ صدوق	۳۹
بررسی سند حدیث	۴۰
مرسله زراره	۴۱
بررسی سند حدیث	۴۲
روایاتی که عبارت «لاضرر و لاضرار» ندارند	۴۳

- ۴۳ ..... - روایت خذاء .....
- ۴۴ ..... بررسی سند حدیث .....
- ۵۲ ..... قضیه دوم: حدیث شُفَعَه .....
- ۵۲ ..... بررسی سند حدیث .....
- ۵۴ ..... شبهه ای درباره متن حدیث و راه حل آن .....
- ۵۵ ..... دو نکته .....
- ۵۵ ..... نکته اول .....
- ۵۵ ..... نکته دوم .....
- ۵۶ ..... ادله قائلان به جمع از ناحیه راوی و پاسخ های داده شده به آن ها .....
- ۵۶ ..... دلیل اول .....
- ۵۶ ..... مطابقت حدیث عبادَه با روایت عقبه .....
- ۵۹ ..... پاسخ های داده شده .....
- ۶۱ ..... [چند] شبهه درباره مسند احمد .....
- ۶۲ ..... دو اماره .....
- ۶۴ ..... اشکال .....
- ۶۹ ..... و اما پاسخ .....
- ۷۳ ..... قضیه سوم: حدیث منع فضل الماء .....
- ۷۳ ..... بررسی متن حدیث .....
- ۷۶ ..... ارتباط نهی از منع از زیادی آب با لاضرر و لاضرار .....
- ۷۷ ..... ادله عدم ارتباط و پاسخ آن ها .....
- ۷۷ ..... اشکال این دو وجه .....
- ۸۱ ..... تبصره .....
- ۸۲ ..... جهت دوم .....
- ۸۲ ..... بررسی الفاظ حدیث .....
- ۸۲ ..... مقام اول .....

۸۲.....	بررسی وجود قید «فی الاسلام» در حدیث
۸۳.....	مناقشه
۸۵.....	کلام امام خمینی <small>علیه السلام</small>
۸۶.....	اشکال
۸۸.....	مقام دوم
۸۸.....	بررسی وجود قید «علی مؤمن» در حدیث
۸۹.....	چند نکته در تأیید زیاده بودن قید «علی مؤمن»

فصل سوم: بررسی مفاد حدیث

۹۷.....	مقام اول
۷.....	بررسی معنای «ضرر» و «ضرار»
۹۸.....	جمع بندی
۱۰۱.....	نظر مرحوم محقق داماد
۱۰۲.....	تقابل «ضرر» و «نفع»
۱۰۴.....	مقام دوم
۱۰۴.....	بررسی مفاد هیأت «ضرر» و «ضرار»
۱۰۴.....	الف) ضرر
۱۰۵.....	ب) ضرار
۱۰۵.....	مناقشه محقق اصفهانی
۱۰۶.....	اشکال به نظر مرحوم اصفهانی
۱۰۶.....	نظر مرحوم محقق داماد
۱۰۸.....	معانی «ضرار» در کتاب نهایی
۱۰۸.....	نظر مرحوم اصفهانی در معنای «ضرار»
۱۰۸.....	نظر مرحوم امام خمینی <small>علیه السلام</small> در معنای «ضرار»
۱۰۹.....	نظر برخی بزرگان در معنای «ضرار»
۱۰۹.....	نظر ما در معنای «ضرار»